

Asia: VN/30583/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston maaseutupoliittiseksi selonteoksi eduskunnalle

1. Yleiset huomiot

Mitä ajatuksia selontekoluonnos herättää? Huom. Ilmoita tässä, mikäli yksityishenkilönä haluat, että lausuntosi näkyy myös hankeikkunassa.

Varsinais-Suomen Kylät ry kiittää mahdollisuudesta lausua maaseutupoliittisen selonteon luonnoksesta. Selonteossa on pyritty huomioimaan melko kattavasti erilaisia näkökulmia ja lähestymistapoja. Kansalaistoimijana on aina hienoa huomata, että yhdistys- ja järjestötoiminta huomioidaan maaseudun kehittämisen yhtenä avainryhmänä. Vaarana tällaisissa selonteoissa on aina se, että pyritään ottamaan huomioon kaikki mahdollinen, jolloin lopputuloksena on toiveiden tynnyri. Hieman liikaa "yleispätevyyttä" löytyy ehkä tästäkin, mutta on myös mielenkiintoisia avauksia, kuten Maaseudun seurantakeskus. Yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden käsitteen esittäminen on hyvä nosto.

2. Maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmä

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutupolitiikan suunnittelujärjestelmään liittyen olennaiset?

Näkökohdat ovat olennaisia ja tunnistettu hyvin. Paikkaperustainen kehittäminen tarvitsisi paikallista tietoa, jota on usein saatavissa kovin heikosti.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä?

Maaseutupolitiikan liittyminen vahvemmin ympäristöpolitiikkaan lienee yksi kehityssuunta tulevaisuudessa ilmastonmuutoksen ja huoltovarmuuskustelun sekä vaikkapa muuttuvan kuluttajakäyttäytymisen johdosta.

3. Maaseutualueiden tilannekuva ja muutostekijät

Ovatko selonteossa tunnistetut näkökohdat maaseutualueiden tilannekuvaan ja muutostekijöihin liittyen olennaiset?

Näkökohdat on tunnistettu varsin hyvin. Kansalaisjärjestötoimijana on kuitenkin nostettava esiin, että yhdistys- ja järjestötoiminnassa on käynnissä murros, jota korona vain kärjisti. Ihmisten osallistuminen ja sitoutuminen toimintaan ei ole mikään itsestäänselvyys enää eli kansalaistoiminta ei ole automaattisesti pelastusrenkas, joka täyttää aukkoja vaikkapa palveluissa. Osaltaan kyse on toimintakulttuurin muutoksesta, osaltaan siitä, että joillakin alueille väkeä ei vain riitä. Nuorisoa on myös entistä vähemmän eli tulevia kansalaistoimijoita. 4. sektori on toki apu tilanteessa, mutta perinteiseen yhdistystoimintaan on laitettava paukkuja ja sitä on virtaviivaistettava. Nykyinen rahoituksen kiristyminen ei helpota tilannetta. Leaderin jatko on olennaista tässäkin.

Puuttuuko tarkastelusta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Lähi- ja kyläkoulujen lakkautukset synnyttävät juurettomia ja huonokuntoisia lapsia ja nuoria. Lukiot ja ammatilliset oppilaitokset ja niiden säilyttäminen on huomioitu, mutta ei ns. kyläkouluja. Toinen näkökohta voisi olla maaseudun tyhjät ja vajaakäyttöiset rakennukset kokonaisuudessaan. Asuinkiinteistöjen ohella pitää huomioida se, että kuntaliitokset, seurakuntaliitokset ja elinkeinomuutokset ovat jättäneen jälkeensä käyttöä vailla olevia rakennuksia. Niiden uusiokäyttö olisi tärkeää alueiden elinvoimaisuuden, yhteisöllisyyden, kestävän kehityksen ja myös palvelurakenteen kannalta. Hyvinvointialueiden jäljiltä syntyy paljon lisää tyhjiä tiloja. 3. sektori on esim. vanhoja kouluja muuttanutkin kylätaloiksi, mutta kiinteistöjen kiertotalous voisi olla systemaattisempaa.

4. Kansallinen maaseutuvisio

Onko selonteossa kuvattu maaseutuvisio olennainen?

Visio on olennainen, mutta voisi olla dynaamisempi. Maaseudun aktiivista toimijuutta voisi korostaa.

Puuttuuko maaseutuvisiosta jokin näkökohta, joka tulisi lisätä ottaen huomioon selonteon tarkoitus ja tavoitteet?

Luonto ja ympäristö on huomioitu - hyvä. Jotenkin toivoisin näkeväni kestävyiden paremmin esillä.

5. Poikkihallinnolliset tavoitteet ja kehittämissuosituks

Ovatko selonteossa tunnistetut poikkihallinnolliset tavoitteet (5 kpl) ja kehittämissuosituks (24 kpl) olennaiset?

Tavoitteet ja kehittämissuosituks ovat olennaisia ja linjassa selonteon muun kokonaisuuden kanssa.

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset tavoitteet (1-3 kappaletta)?

Voimistetaan toimintaedellytyksiä, luottamusta ja tulevaisuususkon on selkeästi tärkein tavoite. Muista lähinnä talouden uudistumista tukevat rakenteet.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit tavoitteisiin tavoitekohtaisesti:

-

Mitkä ovat näkökulmastanne tärkeimmät poikkihallinnolliset kehittämissuosituks (1-5 kappaletta)? (Merkitse kehittämissuositusten numerot 1-24)

8, 13, 16, 17, 18

Puuttuuko poikkihallinnollisista tavoitteista tai kehittämissuosituksista jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Tavoitteet ja kehittämissuosituksukset ovat kattavat.

Voit kirjoittaa mahdolliset tarkemmat kommentit kehittämissuositukseen suosituskohtaisesti:

18. Osallistaminen, vuorovaikutus ja yhteistyö [Nykyinen kuntalaki mahdollistaisi vaikka minkälaisia osallisuuskokeiluja. Miten kannustaa kuntia kokeilemaan?]

6. Liite: Maaseutualueiden nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvaus

Ovatko liitteessä kuvatut maaseutualueiden nykytilanne ja muutostekijät olennaiset?

Nykytilanne ja muutostekijät on kuvattu varsin kattavasti. Maaseudun mielikuvien ja brändäämisen tarve on huomioitu - hyvä!

Puuttuuko nykytilanteen ja muutostekijöiden kuvauksesta jokin kansallisesti merkittävä näkökohta, joka tulisi lisätä?

Turvallisuusasioissa jäin kaipaamaan huomioita kylätaloista ja vastaavista turvallisuuden yhtenä osatekijänä. Ruotsissa havahduttiin tähän jo vuonna 2005 suurten metsätuhojen ja myrskyjen aikaan. Ne olivat erinomaisia keskuksia evakointimielessä, niissä voitiin tarjota muonitusta ja infoa ja koota myös kylän raivauskalustoa.

7. Muut täydennystarpeet

Onko selonteossa muita täydennystarpeita?

Ei ole.

Linkoranta Tauno
Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä YTR - kansalaistoiminta